

Примус та КОНТРОЛЬ

Система охорони
здоров'я України під
російською окупацією

Грудень 2023

Резюме

Це тематичне дослідження доповнює наявну документацію про широкомасштабні та систематичні атаки Росії на систему охорони здоров'я України. У ньому досліджуються способи, якими Росія намагається систематично використовувати охорону здоров'я для придушення опору, а на окупованих територіях України — для встановлення контролю над цивільним населенням, у тому числі шляхом обмеження доступу до медичних послуг за допомогою низки примусових практик. Ці практики включають (1) використання російськими військами цивільних закладів охорони здоров'я для немедичних цілей; (2) примусову зміну громадянства для отримання доступу до медичної допомоги (так звану "паспортизацію"); (3) погрози та переслідування медичних працівників як спосіб подальшого обмеження медичної допомоги та встановлення контролю над системою охорони здоров'я на окупованих територіях.

На основі спільного набору даних у дослідженні детально описано низку повідомлень про інциденти, які в сукупності свідчать про явну систему незаконних атак на охорону здоров'я з боку Росії, що обмежують і порушують право на здоров'я цивільних осіб на окупованих територіях. Ці атаки є порушенням як міжнародного гуманітарного права (МГП), так і міжнародного права прав людини. Вони також загрожують цілісності системи охорони здоров'я України, яка, попри свою стійкість, стикається з постійними викликами після повномасштабного вторгнення Росії в лютому 2022 року.

Руйнівний вплив ослабленої системи охорони здоров'я загрожує довготривалими і серйозними труднощами для населення України. Росія повинна припинити свою агресивну війну і повернути управління системою охорони здоров'я на окупованих територіях українському уряду. Водночас, залишається нагальною потреба у забезпеченні відповідальності за порушення МГП у сфері охорони здоров'я. Сьогодні спостерігається майже повна безкарність за такі порушення як на території України, так і в усьому світі. Усі компетентні органи, що мають відповідну юрисдикцію, включно з Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду, Генеральною прокуратурою України, Незалежною міжнародною комісією ООН з розслідування порушень в Україні та іншими національними прокуратурами, повинні надати пріоритет розслідуванню атак на охорону здоров'я як воєнних злочинів і злочинів проти людяності, беручи до уваги низку порушень, розглянутих у цьому звіті.

Обкладинка: Фотографія стетоскопа, що висить на зелених ящиках з-під набой, авторка Вікторія Котлярчук через Getty Images.